

Brüssel, 19. detsember 2019
(OR. en)

15231/19

ATO 109
RECH 528
SAN 525

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	19. detsember 2019
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	14564/19 ATO 100 RECH 506 SAN 489
Teema:	Tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutamisest tulenevate jäätmete käitlemine - Nõukogu järeldused

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutamisest tulenevate jäätmete käitlemise kohta, mille nõukogu (keskkond) võttis vastu 19. detsembril 2019 oma 3741. istungil.

NÕUKOGU JÄRELDUSED

tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutamisest tulenevate jäätmete
käitlemise kohta

Tunnistades,

- et tuuma- ja radioloogilisel tehnoloogial on oluline roll väljaspool tuumaenergia sektorit sellistes olulistes valdkondades nagu meditsiin, tööstus, põllumajandus, kosmos, teadusuuringud ja keskkond, tuues ELi kodanikele palju kasu, ning arvestades, et tuumateadus saab anda olulise panuse ühiskondlike probleemide lahendamisse;
- et Euratomi õigusaktide kohaselt on vajalik, et tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate muuks kui energiatootmiseks kasutamine on asjakohaselt põhjendatud, et elanikkonna, patsientide ja töötajate kiirguskaitse on optimeeritud ning et radioaktiivseid jäätmeid ja kasutatud tuumkütust käideldakse ja need kõrvaldatakse ohutult;
- et tuuma- ja radioloogilise tehnoloogiaga seotud tegevus tekitab kasutatud kütust ja/või radioaktiivseid jäätmeid kõikides liikmesriikides;
- nõukogu 19. juuli 2011. aasta direktiivi 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks, et vältida tarbetu koormuse tekitamist tulevastele põlvkondadele;
- nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/117/Euratom, millega on sätestatud radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse vedude järelevalve ja kontroll, et tagada elanikkonna piisav kaitse;
- nõukogu 25. juuni 2009. aasta direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik, ning nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiivi 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom;

- kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse ühist konventsiooni;
- liikmesriikide riiklike programme kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks, mis hõlmavad nende jurisdiktsioonis tekkinud igasugust liiki kasutatud tuumkütust ja radioaktiivseid jäätmeid ning nende käitlemise kõiki etappe tekitamisest kuni lõppladustamiseni;
- liikmesriikide aruandeid nõukogu direktiivi 2011/70/Euratom rakendamise kohta ja aruandeid nõukogu direktiivi 2006/117/Euratom rakendamise kohta;
- konventsiooniosaliste riiklike aruandeid seoses kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse ühise konventsiooniga;
- nõukogu 2019. aasta järeldusi muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate ja rakenduste kohta;
- VÕTTES TEADMISEKS aruande, mis käsitles Euroopa uuringut tuuma- ja kiirgustehnoloogia meditsiini-, tööstus- ja teadusrakenduste kohta (ISBN 978-92-79-99659-7);
- VÕTTES TEADMISEKS käimasoleva töö, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse riiklike inventuuride määratlemist käsitlevate liikmesriikide lähenemisviiside võrdlusanalüüsiga;
- VÕTTES TEADMISEKS Euratomi 2014.–2018. aasta teadus- ja koolitusprogrammi ning Euratomi praeguse 2019.–2020. aasta tööprogrammi raames tehtud töö seoses tehnoloogia ja pädevuste alase teadus- ja arendustegevusega sellistes asjakohastes valdkondades nagu jäätmekäitlus ja kiirguskaitse;
- VÕTTES TEADMISEKS tulemused, mida andis komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Soome poolt 2019. aasta novembris Brüsselis korraldatud seminar SAMIRA, mille raames käsitleti tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutamisest tuleneva kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemist;
- VÕTTES TEADMISEKS tulemused, mida andis komisjoni poolt 2019. aasta novembris Brüsselis korraldatud seminar, mille raames käsitleti radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse riiklike inventuuride määratlemist käsitlevate liikmesriikide lähenemisviiside võrdlusanalüüsi.

1. TERVITAB komisjoni ettevalmistavat tööd tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia meditsiini-, tööstus- ja teadusrakenduste strateegilise tegevuskava (SAMIRA) väljatöötamiseks;
2. TUNNISTAB, et tuuma- ja radioloogilistel rakenduste energiaga mitteseotud kasutamisel on positiivne mõju ühiskonna tervisele. Seepärast tuleks nende kohaldamisel arvesse võtta tuuma- ja radioloogiliste rakenduste energiaga mitteseotud kasutamise kogu olelusringi;
3. MÄRGIB, et tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutusest tekivad eri liiki jäätmevood. Tavaliselt tekivad jäätmed väikestes kogustes hajutatud asukohtades ning eri tüüpi ja erinevate omadustega jäätmetena ning jäätmekäitlus jätkub ka järgmistel aastakümnetel;
4. MÄRGIB, et liikmesriikide jäätmekäitlusvajadused tulenevad ühiskonnas toimuvatest erinevatest tegevustest. Need on näiteks uurimis- ja katsereaktorite kasutatud tuumkütus, uurimisraajatiste käitamisel ja kasutuselt kõrvaldamisel tekkinud radioaktiivsed jäätmed, radioisotoopide tootmisel tekkinud radioaktiivsed jäätmed, meditsiini valdkonnas tekkinud radioaktiivsed jäätmed ja kasutusest kõrvaldatud kinnised kiirgusallikad;
5. RÕHUTAB, kui oluline on viia radioaktiivsete jäätmete kogus ja aktiivsus miinimumini, kui see on mõistlikult teostatav ning kooskõlas riikliku poliitika ja ühenduse õigusega, ning töötada välja ja võtta kasutusele uusi jäätmekäitluse tehnoloogiaid või rajatisi;
6. RÕHUTAB, et piiramata liikmesriikide lõplikku vastutust nende territooriumil tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemise, ladustamise ja lõppladustamise eest, peaks jäätmete vastutustundliku ja ohutu käitlemise, ladustamise ja lõppladustamise tagamine olema kõigi riiklike ja riigiüleste tegevuste prioriteet;

7. RÕHUTAB liikmesriikide vastutust radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku poliitika väljatöötamise eest, sealhulgas radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse osas, mis on pärit tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutamisest;
8. TUNNISTAB, et kasutusele tuleks võtta erinevaid jäätmevoogusid käsitlev astmeline lähenemisviis ning et lahendused võivad sõltuda kasutuse ulatusest ning tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate kasutamise programmide etapist;
9. TUNNISTAB, et kasutatud kütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisel kasutatakse erinevaid riiklikke poliitikaid; et liikmesriikidel võivad olla tsentraliseeritud või hajutatud rajatised käitlemiseks, ladustamiseks ja lõppladustamiseks. Neid tegevusi võib teostada avalik-õiguslike või eraõiguslike organisatsioonide kaudu;
10. TUNNISTAB, et mõnel juhul ei ole riiklikud lahendused kergesti kättesaadavad ega mõistlikult teostatavad. Sellega seoses võiks mõistlikuks alternatiiviks pidada liikmesriikide vahel jagatud teenuseid, rajatisi ning ladustamis- või lõppladustamisrajatisi. Sellise jagamise eelduseks on poliitilised otsused ja ühiskondlik heakskiit ning tehnilised ja õiguslikud lahendused. Sellise koostöö algatuse peaksid siiski tegema liikmesriigid;
11. MÄRGIB, et liikmesriikide vaheline koostöö hõlmab praegu ühiseid uurimisprogramme, mis on olulised jäätmekäitluslahenduste ja -teadmiste arendamiseks. Lisaks suurendaks tehnoloogiate, teenuste ja teadmiste koondamine võimalike jäätmekäitluslahenduste arvu nii riiklikul kui ka riigiülesel tasandil;

12. TUNNISTAB riikliku ja Euroopa tasandi teadus- ja koolitusprogrammide tähtsust tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutusest tulenevate radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste lahenduste ja parimate tavade väljatöötamisel ning eksperditeadmiste, oskuste ja ressursside säilitamisel. Täiendavalt tuleks toetada koolitustegevuse koondamist, et suurendada eksperditeadmiste kättesaadavust ja ulatust ning jagada parimaid tavasid kõigi liikmesriikide vahel;
13. MÄRGIB, et liikmesriigid vastutavad oma vajadustele vastavate eksperditeadmiste, oskuste ja ressursside säilitamise ja arendamise eest. Olemasolevate eksperditeadmiste, oskuste ja ressursside kaardistamine on oluline planeerimiseks ja tulevastele vajadustele reageerimiseks. Seda tuleks teha riiklikul tasandil ja Euroopa koostöö kaudu, näiteks Euroopa inimressursside vaatluskeskuse kaudu;
14. MÄRGIB liikmesriikide ja ühenduse kohustust lisada tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia energiaga mitteseotud kasutusviisidest tekkivaid radioaktiivseid jäätmeid käsitlevad andmed jäätmekäitluse aruannetesse kõikidel tasanditel.
